

normallydifferent

EXIT STRATEGY – MILESTONES AND RECOMMENDATIONS

An EU funded project managed by the
European Union Office in Kosovo

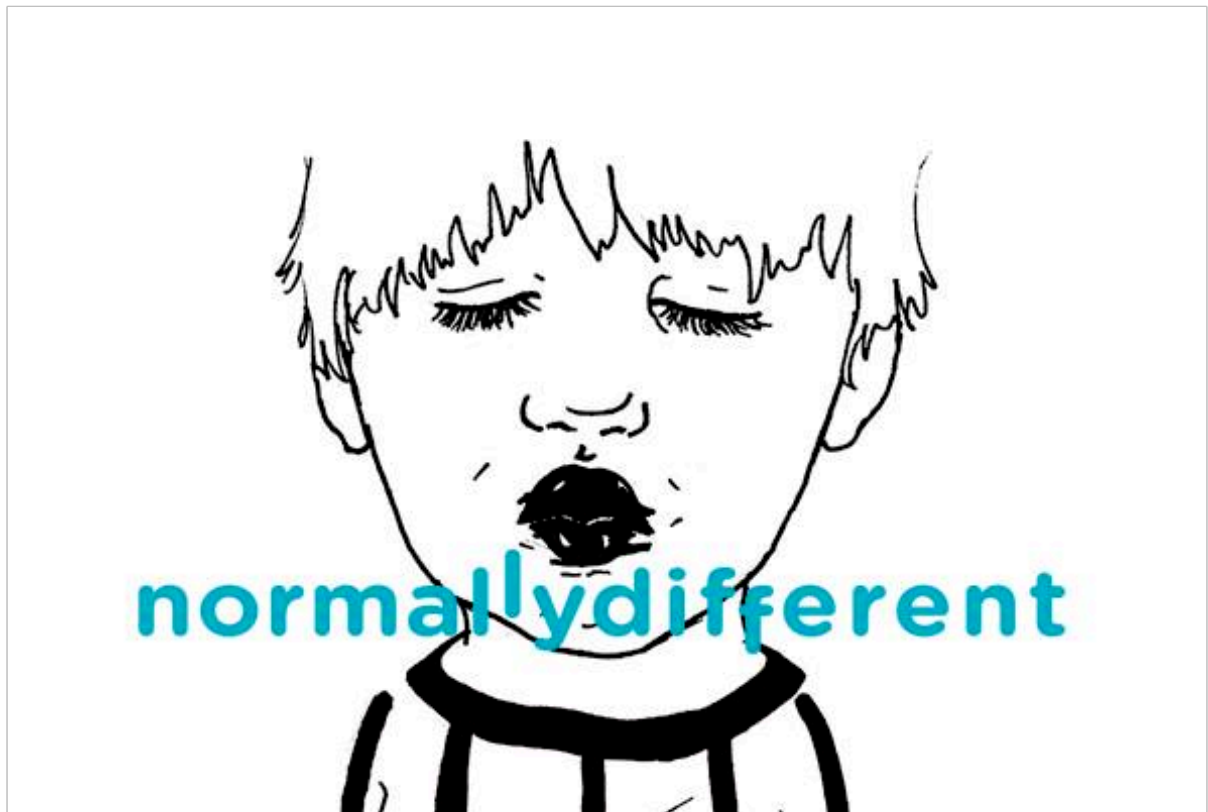
Zyra për Qeverisje të Mirë
Kancelarijата Добре Управљање / Office on Good Governance
Zyra e Kryeministrit
Ured/Premijera-Office of the Prime Minister

Ludwig Boltzmann Institute
Human Rights

NATIONAL INSTITUTE
FOR HEALTH AND WELFARE
FINLAND

This publication has been produced with the assistance of the European Union. The contents of this publication are the sole responsibility of Ludwig Boltzmann Institute of Human Rights and The Office for Good Governance at The Prime Minister's Office and can in no way be taken to reflect the views of the European Union.

Component 1: Legislation/Policies

Milestone #Legislation

- ❖ Recommendations on amending the Law on the Protection from Discrimination, the Law on Gender Equality and the Law on the Ombudsman Institution were developed by EU experts in cooperation with relevant stakeholders.
- ❖ The legislator integrated these recommendations into the draft laws, which were adopted and put into force in 2015.

Recommendation

Establish structures for reporting on anti-discrimination measures

According to Article 11 of the Law on the Protection from Discrimination the Office on Good Governance should draft a Regulation targeting ministries and municipalities, which assign appropriate units or officials to coordinate and report on the implementation of the Law to the Office on Good Governance. This process is going on already at the end of the project implementation phase. The Office of Good Governance should clearly define the competences and tasks of these units/officials responsible for coordinating and reporting. In this process the equality trainers of the EU Twinning project are to be considered as a valuable resource for implementing awareness raising trainings targeting these units/officials.

Milestone #Strategies and Action Plans

- ❖ Best practices regarding policy making in the area of LGBT rights have been collected by STEs.
- ❖ The project put forward some comments on the draft action plan on the implementation of the anti-discrimination law.

Recommendation

Integrate LGBT issues into strategy development

The Office for Good Governance and/or the Advisory and Coordination Group for the Rights of the LGBT Community in Kosovo should gather relevant information on strategic documents and action plans, make suggestions on how to integrate LGBT-issues as a crosscutting issue into such documents and give feedback on draft documents.

Milestone #Monitoring

- ❖ A paper with different options on how to monitor LGBT-rights in the Republic of Kosovo was drafted by EU experts in close consultation with key stakeholders.
- ❖ The Advisory and Coordination Group for the Rights of the LGBT Community in Kosovo has endorsed the paper and has agreed on continuing the discussion of this issue.

Recommendation

Set up a monitoring mechanism

The Advisory and Coordination Group for the Rights of the LGBT Community in Kosovo needs to review existing data collection mechanisms and identify gaps and inconsistencies in the data currently collected by different institutions. On this basis, the Advisory and Coordination Group takes a decision on how and by whom the data is collated and analysed in the future.

Component 2: Awareness Raising/Training

Milestones #Train-The-Trainers

- ❖ 15 representatives of 4 professional sectors within the Kosovo government (police, judiciary/prosecution, general administration, and education) were trained in the course of a 12-day train-the-trainers program on equality with a special focus on LGBT related issues.
- ❖ The equality trainers successfully conducted 17 awareness-raising trainings for their colleagues.
- ❖ Training manuals of awareness raising trainings on equality and LGBT related issues for each professional sector were produced.
- ❖ The Advisory and Coordination Group for the Rights of the LGBT Community in Kosovo agreed to support the implementation of a set of recommendations on safeguarding and inclusion of sustainability of the awareness raising training on equality and LGBT community rights in the Kosovo's Public Institutions. In a nutshell, these recommendations encompass:
 - ✓ the continuation of the awareness training activities on equality with a special focus on LGBT related issues within the governmental institutions of Kosovo,
 - ✓ the accreditation of the training program within existing educational frameworks,
 - ✓ the professional development opportunities of the equality trainers, and
 - ✓ the strategic involvement of the equality trainers in respective working groups, international conferences, and networks.
- ❖ At a joint conference of the Office on Good Governance and the Advisory and Coordination Group for the Rights of the LGBT Community in Kosovo international and national high rank decision makers expressed their commitment to these recommendations.

Recommendation

Continue awareness raising trainings

The Advisory and Coordination Group for the Rights of the LGBT Community in Kosovo should monitor and follow up the implementation of the recommendations, which foresees the continuation of the awareness raising training activities within the Kosovo governmental institutions.

Milestone #School Textbook Guidelines

- ❖ EU experts produced guidelines how to identify discrimination on the ground of sexual orientation in school textbooks.

Recommendation

Publish textbooks without stereotyping and discrimination of LGBT persons
The Advisory and Coordination Group should monitor and follow up the implementation of the guidelines how to identify discrimination on the ground of sexual orientation in school textbooks.

Milestone #Media Representatives as Allies

- ❖ For the first time, representatives of the Kosovo media, of international organisations, and LGBT-NGOs met to intensively discuss how equality and LGBT related issues make it to the news.

Recommendation

Enhance confidence-building measures

Continue the efforts on exchanging information and building trust between NGOs and media representatives as gaining allies in the realm of media plays a crucial role in shaping the public opinion on LGBT issues.

Milestones #Communication Strategy

- ❖ Communication strategy developed by EU experts with feedback from the Office on Good Governance adopted by the Advisory and Coordination Group for the Rights of the LGBT Community in Kosovo
- ❖ Small-scale social media campaign implemented in spring 2016

Recommendation

Implement governmental campaign

The planned governmental campaign to disseminate information on the provisions and implications of the Law on the Protection from Discrimination should be implemented in 2016. It will take the communication strategy and the campaign concept elaborated by a communication company within the EU Twinning project into account.

Elements of the social media campaign could be taken on board to ensure continuation and consistency of the messages.

The website of the EU Twinning project will be handed over to the Office on Good Governance and can be further used as internal as well as external communication tool of the Advisory and Coordination Group for the Rights of the LGBT Community in Kosovo.

Milestones #Outreach

- ❖ Participation of EU Twinning project experts in panel discussions, lectures and conferences on LGBT-related topics.

- ❖ Production and dissemination of give-aways targeted towards supporters of the realisation of equal rights to strengthen their engagement.
- ❖ 1-day presentation and discussion of methods and approach of the awareness raising trainings implemented in the EU Twinning project – with/for representatives of LGBT NGOs conducted.
- ❖ 1-day training for all legal advisors of the Ombudsperson Institution implemented.

Recommendation

Strengthen the co-operation between trainers and NGOs
Representatives of LGBT NGOs should be involved in equality trainings offered by the pool of training experts established by the EU Twinning project. Collaboration between equality trainers and NGOs as planned for the education sector can be used as a model.

Component 3: Legal and Psychological Counselling Structures

Milestone #Counselling services for LGBT persons

- ❖ LGBT-NGOs and counselling institutions were trained on counselling techniques and counselling standards.

Recommendations

Strengthen capacities of professional counselling
Support further capacity building and professionalization of legal counselling and case handling as well as peer-to-peer counselling by LGBT-NGOs.

Improve conditions for the reporting of cases
Support efforts of strategic litigation to ensure an increase in reporting of cases of discrimination. Model cases can contribute to increasing the confidence in institutions as effective protectors against discrimination.

Component 4: Networking, Institutional Cooperation, Strategic Development

Milestones #Institutional cooperation

- ❖ Continuous input by EU experts into discussions of the Advisory and Coordination Group for the Rights of the LGBT Community in Kosovo on different topics (textbook revision, monitoring mechanisms, hate speech, communication strategy, etc.).
- ❖ Elaboration and assessment of the implementation of the Work Plan 2015/2016 of the Advisory and Coordination Group for the Rights of the LGBT Community in Kosovo supported by EU experts.
- ❖ Sustainability of training system ensured by development of recommendations and commitment of Kosovar government expressed at the Joint Conference on Safeguarding the Inclusion of the awareness-

raising-training on Equality and LGBT rights in Kosovo's Public Institutions
⇒ see Component 2 Awareness Raising/Training.

Recommendations

Develop a new work plan

The work plan should ideally have a two-year perspective and be based on the assessment of achievements so far. It needs to define priorities, e.g. by way of focus topics and include assessment mechanisms to monitor its implementation ⇒ see also Component 1 Monitoring.

Ensure continuous work on planned activities of the Advisory and Coordination Group for the Rights of the LGBT Community in Kosovo

Long-term structures and resources need to be established to ensure that the Office of Good Governance can provide the necessary support for coordination and follow-up on the work of members of the Advisory and Coordination Group for the Rights of the LGBT Community in Kosovo in between meetings to fully implement the agreed work plan.

Agree on how best to promote LGBT issues

Based on the objective to integrate LGBT issues as a cross-cutting topic into different sector strategies the Advisory and Coordination Group for the Rights of the LGBT Community in Kosovo will have to agree on ways and methods of promoting LGBT issues (e.g. via regular exchange with the Permanent Secretaries of the line ministries, claiming participation in working groups and commissions, organization of a bi-annual inter-ministerial conference etc.) and to co-ordinate the efforts of its members ⇒ possible link to Component 1, regulation specifying Art 11 of the Law on the Protection from Discrimination.

Milestones #Networking

- ❖ Accession of the Office of Good Governance representative Habit Hajredini to the European Governmental LGBT Focal Points Network.

Recommendations

Ensure further exchange of information and experiences in LGBT-relevant networks

The Office on Good Governance, the Advisory and Coordination Group and NGOs should be provided with the necessary resources to attend meetings and conferences of regional, European and international networks such as LGBTI Equal Rights Association for Western Balkans and Turkey, ILGA, the European Governmental LGBT Focal Points Network and others.

The international Rainbow Cities Network could be an especially useful resource with regard to the implementation of local policies in the area of anti-discrimination and equal rights of LGBT persons.

normallydifferent

TË ARRITURAT DHE REKOMANDIMET E STRATEGJISË DALËSE

Komponenti 1: Legjislacioni/Politikat

E arritura #Legjislacioni

- ❖ Rekomandim për amandamentimin e Ligjit për Mbrojtje nga Diskriminimi, Ligjit për Barazi Gjinore dhe Ligjit për Institucionin e Avokatit të Popullit është përgatitur nga ekspertët e BE-së në bashkëpunim me akterët relevantë.
- ❖ Ligjvënësi i ka përfshirë këto rekomandime në projektligje, të cilat janë miratuar dhe kanë hyrë në fuqi në vitin 2015.

Rekomandim

Krijimi i strukturave për raportim mbi masat kundër diskriminimit

Sipas Nenit 11 të Ligjit për Mbrojtje nga Diskriminimi, Zyra për Qeverisje të Mirë duhet të hartojë një rregullore për ministritë dhe komunat, të cilat do të caktojnë njësitë apo zyrtarët e duhur për të koordinuar dhe raportuar në Zyrën për Qeverisje të Mirë për zbatimin e ligjit. Ky proces tashmë po ndodhë në fund të fazës së zbatimit të projektit. Zyra për Qeverisje të Mirë duhet të përcaktojë qartë kompetencat dhe detyrat e këtyre njësive /zyrtarëve përgjegjës për koordinim dhe raportim. Trajnerët e Projektit të Binjakëzimit të BE-së për barazi në këtë proces duhet të konsiderohen si një burim i vlefshëm për zbatimin e trajnimeve për ngritjen e vetëdijesimit tek këto njësi/zyrtarë.

E arritura #Strategjitë dhe Planet e Veprimit

- ❖ Praktikrat më të mira lidhur me politikëbërjen në fushën e të drejtave të LGBT-ve janë mbledhur nga STE-të (Ekspertët Afatshkurtër)
- ❖ Projekti ka nxjerrë në pah disa komente lidhur me draftin e planit të veprimit për zbatimin e ligjit kundër diskriminimit.

Rekomandim

Integrimi i çështjeve të LGBT-së në zhvillimin e strategjive

Zyra për Qeverisje të Mirë dhe / ose Grupi Këshillëdhënës dhe Koordinues për të drejtat e komunitetit LGBT në Kosovë duhet të mbledhin informacione relevante mbi dokumentet strategjike dhe planet e veprimit, të bëjë sugjerime se si të integrohen çështjet e LGBT-së si një çështje me ndikim tek të gjitha këto fusha dhe të japë komente (informata kthyesë) në draft dokumente.

E arritura # Monitorimi

- ❖ Ekspertët e BE-së, në konsultim të ngushtë me akterët kryesorë, kanë hartuar një dokument me opsione të ndryshme se si të monitorohen të drejtat e LGBT-së në Republikën e Kosovës.
- ❖ Grupi Këshillëdhënës dhe Koordinues për të drejtat e Komunitetit LGBT në Kosovë e ka miratuar dokumentin dhe ka rënë dakord për të vazhduar diskutimin e kësaj çështjeje.

Rekomandim

Krijimi i një mekanizmi i monitorimit

Grupi Këshillëdhënës dhe Koordinues për të drejtat e komunitetit LGBT në Kosovë duhet të shqyrtojë mekanizmat ekzistues për mbledhjen e të dhënave dhe të identifikojë zbrazëtitë dhe mospërputhjet në të dhënat që aktualisht grumbullohen nga institucione të ndryshme. Mbi këtë bazë, Grupi Këshillëdhënës dhe Koordinues merr vendim mbi atë se si dhe nga kush do të mblidhen dhe analizohen të dhënat në të ardhmen.

Komponenti 2: Trajnimi për ngritje të vetëdijesimit

Të arriturat #Trajnimi i trajnerëve

- ❖ Janë trajnuar 15 përfaqësues të 4 sektorëve profesionale në kuadër të Qeverisë së Kosovës (Policisë, Gjyqësorit / Prokurorisë, Administratës së Përgjithshme dhe Arsimit) në kuadër të një programi 12 ditor trajnimi i trajnerëve për barazi, me fokus të veçantë në çështjet që kanë të bëjnë me LGBT.
- ❖ Trajnerët për barazi kanë mbajtur me sukses 17 trajnime për ngritjen e vetëdijesimit për kolegët e tyre.
- ❖ Janë prodhuar manuale trajnimi për trajnime të ngritjes së vetëdijesimit për çështje që kanë të bëjnë me barazinë dhe komunitetin e LGBT-së për trajnime për secilin sektor profesional.
- ❖ Grupi Këshillëdhënës dhe Koordinues për të Drejtat e Komunitetit LGBT në Kosovë është pajtuar për të mbështetur zbatimin e një sërë rekomandimesh për ruajtjen dhe përfshirjen e qëndrueshmërisë së trajnimit për ngritjen e vetëdijesimit për Barazi dhe të Drejtat e Komunitetit LGBT në Institucionet Publike të Kosovës. Me pak fjalë, këto rekomandime përfshijnë:
 - ✓ Vazhdimi i aktiviteteve të trajnimit të vetëdijesimit për barazi, me fokus të veçantë në çështjet e Komunitetit LGBT në kuadër të Institucioneve Qeveritare të Kosovës.
 - ✓ Akreditimi i programit të trajnimit në kuadër të kornizave ekzistuese arsimore
 - ✓ Mundësitë për zhvillim profesional të trajnerëve të barazisë, dhe
 - ✓ Përfshirja strategjike e trajnerëve për barazi në grupet përkatëse të punës, konferenca ndërkombëtare dhe rrjete.
- ❖ Në një konferencë të përbashkët të Zyrës për Qeverisje të Mirë, Grupit Këshillëdhënës dhe Koordinues për të Drejtat e Komuniteti LGBT në Kosovë, vendimmarrësit ndërkombëtarë dhe kombëtarë të rangut të lartë shprehën zotimin e tyre për këto rekomandime.

Rekomandim

Vazhdimi i trajnimeve për ngritjen e vetëdijesimit

Grupi Këshillëdhënës dhe Koordinues për të Drejtat e Komunitetit LGBT në Kosovë duhet të monitorojë dhe të përcjellë implementimin e rekomandimeve, i cili parasheh vazhdimin e aktiviteteve trajnuese për vetëdijesim në kuadër të Institucioneve Qeveritare të Kosovës.

E arritura # Udhëzimet për tekste shkollore

- ❖ Ekspertët e BE-së kanë krijuar udhëzime se si të identifikohet diskriminimi në bazë të orientimit seksual në tekstet shkollore.

Rekomandim

Publikimi i teksteve shkollore pa stereotipa dhe pa diskriminim ndaj personave të komunitetit LGBT

Grupi Këshillëdhënës dhe Koordinues duhet të monitorojë dhe të përcjellë zbatimin e udhëzimeve se si duhet identifikuar diskriminimi në baza të orientimit seksual në tekstet shkollore.

E arritura # Përfaqësuesit e medieve si aleatë

- ❖ Për herë të parë, përfaqësues të medieve kosovare, të organizatave ndërkombëtare dhe OJQ-të e LGBT-së u takuan për të diskutuar në mënyrë intensive për atë se si arrijnë të jenë në lajme barazia dhe çështjet që kanë të bëjnë me LGBT-në.

Rekomandim

Përmirësimi i masave të ndërtimit të besimit

Vazhdimi i përpjekjeve për shkëmbimin e informacionit dhe krijimit të besimit ndërmjet OJQ-ve dhe përfaqësuesve të medieve, meqë krijimi i aleatëve në fushën e medieve luan një rol vendimtar në formësimin e opinionit publik mbi çështjet e LGBT-së.

E arritura # Strategjia e Komunikimit

- ❖ Miratimi i Strategjisë së Komunikimit nga ana e Grupit Këshillëdhënës dhe Koordinues për të drejtat e komunitetit LGBT në Kosovë, të hartuar nga ekspertët e BE-së me komente nga Zyra për Qeverisje të Mirë.
- ❖ Realizimi i një fushate të vogël në medie sociale në pranverë të vitit 2016.

Rekomandim

Zbatimi i fushatës qeveritare

Fushata e planifikuar qeveritare për shpërndarjen e informacionit mbi dispozitat dhe implikimet e Ligjit për Mbrojtjen nga Diskriminimi duhet të zbatohet në vitin 2016. Kjo do të marrë në konsideratë strategjinë e komunikimit dhe konceptin e fushatës të përpunuar nga një kompani e komunikimit në kuadër të Projektit të Binjakëzimit të BE-së.

Mund të merren elemente nga fushata në medie sociale, për të siguruar vazhdimësinë dhe konsistencën e mesazheve.

Faqja e internetit e Projektit të Binjakëzimit të BE-së do t'i dorëzohet Zyrës për Qeverisje të Mirë dhe mund të përdoret më tej si mjet komunikimi i brendshëm dhe i jashtëm për Grupin Këshillëdhënës dhe Koordinues për të Drejtat e Komunitetit LGBT në Kosovë.

Të arriturat #Shtrirja

- ❖ Pjesëmarrja e ekspertëve të BE-së të Projektit të Binjakëzimit në diskutime në panel, ligjërata dhe konferenca mbi temat lidhur me LGBT.
- ❖ Prodhimi dhe shpërndarja e dhuratave për mbështetësit e realizimit të të drejtave të barabarta, për të forcuar angazhimin e tyre.
- ❖ Është mbajtur prezantimi njëditor dhe diskutimi i metodave dhe qasja e trajnimeve për ngritjen e vetëdijesimit të zbatuara nga Projekti i Binjakëzimit i BE-së me/për përfaqësuesit e OJQ-ve të LGBT-së.
- ❖ Është mbajtur trajnimi njëditor për të gjithë këshilltarët ligjorë të Institucionit të Avokatit të Popullit.

Rekomandim

Përforcimi i bashkëpunimit midis trajnerëve dhe OJQ-ve
Përfaqësuesit e OJQ-ve për LGBT-të duhet të përfshihen në trajnime për barazi, të ofruara nga grupi i ekspertëve të trajnimit, i themeluar nga Projekti i BE-së për Binjakëzim. Bashkëpunimi në mes të trajnerëve për barazi dhe OJQ-ve siç është planifikuar për sektorin e arsimit mund të përdoret si model.

Komponenti 3: Strukturat e këshillimit ligjor dhe psikologjik

E arritura # Shërbimet e këshillimit për personat e Komunitetit LGBT

- ❖ OJQ-të e LGBT-ve dhe institucionet e këshillimit janë trajnuar mbi teknikat dhe standardet e këshillimit.

Rekomandim

Forcimi i kapaciteteve të këshillimit profesional
Mbështetja e ndërtimit të mëtejshëm të kapaciteteve dhe profesionalizimi i këshillimit ligjor dhe trajtimi i rasteve, si dhe këshillimit kolegë me kolegë nga ana e OJQ-ve të LGBT-së.

Përmirësimi i kushteve për raportimin e rasteve

Mbështetja e përpjekjeve për procese strategjike gjyqësore, për të siguruar një rritje në raportimin e rasteve të diskriminimit. Rastet model mund të kontribuojnë në rritjen e besimit në institucionet si mbrojtës efektivë kundër diskriminimit.

Komponenti 4: Rrjetëzimi, bashkëpunimi institucional, zhvillimi strategjik

Të arriturat # Bashkëpunimi Institucional

- ❖ Inputet e vazhdueshme nga ekspertët e BE-së në diskutimet e Grupit Këshillëdhënës dhe Koordinues për të drejtat e komunitetit LGBT në Kosovë në tema të ndryshme (rishikimi i teksteve shkollore, mekanizmat e monitorimit, gjuha e urrejtjes, strategjia e komunikimit etj.).
- ❖ Shtjellimi dhe vlerësimi i zbatimit të Planit të Punës 2015/2016 të Grupit Këshillëdhënës dhe Koordinues për të drejtat e komunitetit LGBT në Kosovë, i mbështetur nga ekspertët e BE-së.
- ❖ Qëndrueshmëria e sistemit të trajnimit e siguruar me anë të zhvillimit të rekomandimeve dhe zotimit të qeverisë kosovare që u shpreh në Konferencën e Përbashkët për Ruajtjen dhe Përfshirjen e trajnimit për ngritjen e vetëdijesimit për barazinë dhe të drejtat e komunitetit LGBT në Institucionet Publike të Kosovës ⇒ shih komponentin 2 Ngritja e vetëdijes/trajnimi.

Rekomandim

Hartimi i një plani të ri të punës

Për të qenë një plan i punës ideal, ai do të duhej të kishte një perspektivë dyvjeçare dhe të bazohet në vlerësimin e arritjeve deri tani. Ai duhet të përcaktojë prioritetet, p.sh. me anë të temave të fokusit dhe t'i përfshijë mekanizmat e vlerësimit për të monitoruar zbatimin e tij ⇒ shih gjithashtu Komponentin 1 Monitorimi.

Sigurimi i punës së vazhdueshme në aktivitetet e planifikuara nga Grupi Këshillëdhënës dhe Koordinues për të Drejtat e Komunitetit LGBT në Kosovë Duhet të krijohen struktura dhe burime afatgjata për të siguruar që Zyra për Qeverisje të Mirë të mund të ofrojë mbështetjen e nevojshme për koordinimin dhe përcjelljen e punës së anëtarëve të Grupit Këshillëdhënës dhe Koordinues për të Drejtat e Komunitetit LGBT në Kosovë në mes të takimeve, për të zbatuar plotësisht planin e dakorduar të punës.

Pajtohuni se si të promovoni sa më mirë çështjet e LGBT-së

Bazuar në objektivin për të integruar në strategji të ndryshme sektoriale çështjet e LGBT-së si temë që i prek shumë aspekte, Grupi Këshillëdhënës dhe Koordinues për të Drejtat e Komuniteti LGBT në Kosovë do të duhet të pajtohet për mënyrat dhe metodat e promovimit të çështjeve të LGBT-së (p.sh. me anë të komunikimit të rregullt me Sekretarët e Përhershëm të ministrive të linjave, duke marrë pjesë në grupe dhe komisione, duke organizuar një konferencë dyvjetore ndërministrare, etj.) dhe për të koordinuar përpjekjet e anëtarëve të saj ⇒ lidhja e mundshme me Komponentin 1, rregullorja që specifikon nenin 11 të Ligjit për Mbrojtje nga Diskriminimi.

Të arriturat #Rrjetëzimi

- ❖ Aderimi i përfaqësuesit të Zyrës për Qeverisje të Mirë Z. Habit Hajredini në Rrjetin Qeveritar Evropian të Pikave Fokale për komunitetin LGBT.

Rekomandim

Të sigurohet shkëmbimi i mëtejshëm i informacionit dhe përvojave në rrjetet relevante të LGBT-së

Zyra për Qeverisje të Mirë, Grupi Këshillëdhënës dhe Koordinues dhe OJQ-të duhet të pajisen me resurset e nevojshme për të marrë pjesë në mbledhje dhe konferenca të rrjeteve rajonale, evropiane dhe ndërkombëtare, siç janë Shoqata për të Drejta të Barabarta të LGBTI për Ballkanin Perëndimor dhe Turqi, ILGA, Rrjeti Qeveritar Evropian i Pikave Fokale për Komunitetin LGBT dhe të tjerë. Rjeti Ndërkombëtar i Qyteteve Ylber do të mund të ishte një burim shumë i dobishëm për sa i përket zbatimit të politikave lokale në fushën e antidiskriminimit dhe të drejtave të barabarta për personat e komunitetit LGBT.

normallydifferent

PREPORUKE I DOSTIGNUĆA ZA IZLAZNU STRATEGIJU

Komponenta 1: Zakonodavstvo/Politika

Dostignuća # Zakonodavstvo

- ❖ Preporuke o amandamentiranju Zakona o zaštiti od diskriminacije, Zakona o ravnopravnosti polova i Zakona o Instituciji Ombudsmana je pripremljen od strane EU eksperata u saradnji sa relevantnim akterima.
- ❖ Zakonodavac je integrisao ove preporuke u nacrtima zakona, koji su usvojeni i stupili na snazi 2015 godine.

Preporuke

Uspostaviti strukture za izveštavanje o merama za borbu protiv diskriminacije. Prema članu 11 Zakona o zaštiti od diskriminacije, Kancelarija za Dobro Upravljanje treba da izradi uredbu za ministarstva i opštine, koji osigurava odgovarajuće jedinice ili zvaničnike da koordinira i izveštava o sprovođenju zakona u Kancelariji za Dobro Upravljanje. Ovaj proces se već dešava na kraju faze implementacije projekata. Kancelarija za Dobro Upravljanje treba jasno definisati nadležnost i zadatke ovih jedinica/zvaničnika odgovornih za koordinaciju i izveštavanje. U ovom procesu EU treneri jednakosti Tvinig Projekta treba smatrati kao važan resurs za sprovođenje obuke podizanja svesti usmerene tih jedinica/zvaničnike.

Dostignuća #Strategije i Planovi Akcije

- ❖ Najbolje prakse u vezi kreiranje politike u oblasti prava LGBT zajednice su prikupljeni iz STEs (Kratkoročnih Eksperta)
- ❖ Projekt je izneo neke komentare na nacrt akcionog plana za sprovođenje zakona protiv diskriminacije

Preporuka

Integracija LGBT pitanja u strategiju za razvoj. Kancelarija za Dobro Upravljanje i/ili Savetovana i Koordinaciona Grupa za prava LGBT zajednice na Kosovu treba da prikupi relevantne informacije o strateškim dokumentima i akcionim planovima, da daju predloge kako da se integrišu LGBT pitanja kao sveobuhvatno pitanja u takvim dokumentima i daju feedback (povratnu informaciju) o nacrtima dokumenata.

Dostignuća #Nadgledanje

- ❖ Stručnjaci EU u bliskoj saradnji sa ključnim akterima su pripremili dokument sa različitim opcijama o tome kako da nadgledaju prava LGBT zajednice u Republici Kosova.
- ❖ Savetodavna i Koordinaciona Grupa za prava LGBT zajednice na Kosovu je usvojila dokument i dogovorili se da nastave razgovore o tom pitanju.

Preporuka

Uspostaviti mehanizam nadgledanja

Savetodavna i Koordinaciona Grupa za prava LGBT zajednice na Kosovu treba da razmotri

postojeće mehanizme za prikupljanje podataka i da identifikuje praznine i nedoslednosti u podacima koji su se prikupili od različitih institucija. Na osnovu toga, Savetodavna i Koordinaciona Grupa donosi odluku o tome kako i od koga će se prikupljati i analizirati podatke u budućnosti.

Komponenta 2: Obuka/trening za podizanje svesti

Dostignuća # Obuka Trenera (trening za trenere)

- ❖ 15 predstavnici od 4 profesionalnih sektora u okviru kosovske vlade (Policije, pravosuđe/tužilaštva, generalne administracije i prosvete) pohađali su program obuke trenera koji je trajao 12 dana, program o ravnopravnosti sa specialnim fokusom na LGBT pitanja.
- ❖ Treneri jednakosti su uspešno održali 17 obuka za podizanje svesti za njihove kolege.
- ❖ Za svaki stručni sektor proizvedeni su priručnici treninga za podizanje svesti o jednakosti i drugih pitanja LGBT zajednice.
- ❖ Savetodavna i Koordinaciona Grupa za prava LGBT zajednice na Kosovo je pristala da podrži sprovođenje niz preporuka o očuvanju i uključivanje održivosti treninga za podizanje svesti o jednakosti i prava LGBT zajednice u javnim institucijama Kosova. Ukratko, ove preporuke obuhvataju:
 - ✓ nastavak aktivnosti za podizanje svesti o jednakosti sa posebnim fokusom na LGBT pitanja u okviru institucija vlade Kosova,
 - ✓ akreditacija programa obuke u postojeće obrazovne radne okvire,
 - ✓ mogućnost stručnog razvoja trenera za jednakost, i
 - ✓ strateško učešće trenera za jednakost u odgovarajućim radnim grupama, međunarodnim konferencijama i mrežama.
- ❖ Na zajedničkoj konferenciji Kancelarije za Dobro Upravljanje i Savetodavne i Koordinacione Grupe za prava LGBT zajednice na Kosovu, međunarodni i nacionalni donosioci odluka na ključne pozicije izrazili su svoju posvećenost ovih preporuka.

Preporuka

Nastavak treninga za podizanje svesti

Savetodavna i Koordinaciona Grupa za prava LGBT zajednice na Kosovu treba da nadgleda i da prati sprovođenje preporuka, koje predviđaju nastavak obuke za podizanje svesti u okviru institucije vlade Kosova.

Dostignuća # smernice za udžbenike

- ❖ EU stručnjaci su sastavili smernice kako identifikovati diskriminaciju na osnovu seksualne orijentacije u školskim udžbenicima.

Preporuke

Objavljivanje udžbenika bez stereotipa i diskriminacije prema LGBT zajednici
Savetodavna i Koordinaciona Grupa treba da nadgleda i da prati sprovođenje smernica kako identifikovati diskriminaciju na osnovu seksualne orijentacije u školskim udžbenicima.

Dostignuća #Predstavnicima Medija kao Saveznici

- ❖ Prvi put, predstavnici Kosovskih medija, međunarodne organizacije, i nevladine organizacija LGBT zajednice su se sastali da razgovaraju intenzivno o temi kako može ravnopravnost i LGBT pitanja dospeti na vesti.

Preporuke

Poboljšati mere izgradnje poverenja

Nastaviti napore na razmenu informacija i izgradnji poverenja između nevladinih organizacija i predstavnike medija jer stvaranje saveznika u oblasti medija ima ključnu ulogu u oblikovanju javnog mišljenja o pitanjima LGBT zajednice.

Dostignuća # Strategija Komunikacije

- ❖ Strategija komunikacije sastavljena od strane eksperata EU sa komentarima Kancelarije za Dobro Upravljanje je usvojena od Savetodavne i Koordinacione Grupe prava LGBT zajednice na Kosovu.
- ❖ U proleće 2016 sprovedena je socijalna medijska kampanja manjeg obima.

Preporuke

Implementirati državnu kampanju

Planirana vladina kampanja za širenje informacije o odbredbama i implikacija Zakona o zaštiti od diskriminacije treba da se sprovede u 2016. Ovo će uzeti u obzir strategiju komunikacije i koncept kampanje razvijen od strane kompanije za komunikaciju u okviru EU tvining projekata.

Elementi kampanje društvenih medija mogu se uzeti u obzir, kako bi se osiguralo kontinuitet i doslednost poruka.

Sajt EU tvining projekata će biti predat Kancelariji za Dobro Upravljanje i može da se koristi kao unutrašnje i spoljno sredstvo komunikacije Savetodavne i Koordinacione Grupe za prava LGBT zajednice na Kosovu.

Dostignuća #Doseg

- ❖ Učešće eksperata EU tvining projekata u panel diskusije, predavanja i konferencija o temama koje se odnose na LGBT zajednicu.
- ❖ Proizvodnja i distribucija malih poklona namenjene za pristalice ostvarivanja jednakih prava kako bi ojačali svoje angažovanje.

- ❖ Održana je jedno dnevna prezentacija i diskusija o metodama i pristupu treninga za podizanje svesti sproveden od EU tvinning projekata sa/za predstavnike nevladine organizacije za LGBT zajednicu.
- ❖ Održan je jedno dnevna obuka za sva pravna savetnika Institucije Ombudsmana.

Preporuka

Ojača saradnju između trenera i NVO (nevladine Organizacije) Predstavnicu NVO za LGBT zajednicu treba da budu uključeni u treninge za jednakost koji nudi grupa eksperata osnovana od EU tvinning projekata. Saradnja između trenera za jednakos i NVO kao što je planirano za sektor obrazovanja može da se koristi kao model.

Komponenta 3: Pravne i Psihološke strukture za Savetovanje

Dostignuća # Usluge Savetovanja za LGBT zajednice

- ❖ NVO za LGBT zajednicu i institucije za savetovanje su trenirani o tehnikama i standardima savetovanja.

Preporuke

Ojačati kapacitete za profesionalo savetovanje
Dalja podrška za izgradnju kapaciteta, profesionalizacija pravnog savetovanja i tretiranje slučajeva kao i konsultacija sa kolegama iz nevladine organizacije LGBT zajednice.

Poboljšanje uslova za prijavljivanje slučajeva
Podrška sudskih napora u strateškim procesima kako bi se osiguralo povećanje prijavljenih slučajeva diskriminacije. Model slučajeva može doprineti povećanju poverenja u institucije kao efikasni žaštitnik protiv diskriminacije.

Komponenta 4: Umrežavanje, Institucionalna Saradnja, Strateški Razvoj

Dostignuća # Institucionalna saradnja

- ❖ Nastavlja sa imputima EU eksperata u diskusijama sa Savetodavnu i Koordinacionu Grupu za prava LGBT zajednie na Kosovu u različite teme (reviziju udžbenika, mehanizmima za nadgledanje, govor mržnje, strategija komunikacije, itd.)
- ❖ Izrada i procena sprovedenju plana rada 2015/2016 Savetodavne i Koordinacione Grupe za prava LGBT zajednice na Kosovu uz podršku eksperata EU.

- ❖ Održvost sistema obuke osigurana razvojem preporuka i posvećenosti Vlade Kosova tokom zajedničke konferencije o očuvanju i uključivanje treninga za podizanje svesti o jednakosti i prava LGBT zajednice u Javnim Institucijama Kosova ⇒ Pogledajte Komponenta 2 Trening za Podizanje Svesti.

Preporuka

Razvijanje novog plana rada

Idealni plan rada trebalo bi da ima dvogodišnju perspektivu i da se bazira na procene dosadašnjih dostignuća. Plan treba da definiše prioritete, npr. putem fokus tema uključiti mehanizme procena za praćenje njegovog sprovođenja ⇒ Pogledajte takođe Komponenta 1 Nadgledanje.

Obezbedi nastavak rada na planirane aktivnosti Savetodavne i Koordinacione Grupe za prava LGBT Zajednice na Kosovu.

Treba da se stvore strukture i dugoročni izvori kako bi se osiguralo da Kancelarija za Dobro Upravljanje može da obezbedi neophodnu podršku za koordinaciju i praćenje rada članova Savetodavne i Koordinacione Grupe za prava LGBT zajednice na Kosovu između sastanaka Grupe da bi se u potpunosti sproveo dogovoreni plan rada.

Dogovor kako najbolje promovisati LGBT pitanja

Shodno cilju za integrisanje LGBT pitanja kao tema od šireg interesa u strategije različitih sektora, Savetodavna i Koordinaciona Grupa za prava LGBT zajednice na Kosovu moraće da se dogovori o načinima i metodama za promovisanje LGBT pitanja (np. kroz redovne komunikacije sa stalnim sekretarima ministarstva linja, učestvujući u grupama i odborima, organizovanje dvogodišnjeg ministarske konferencije, itd) i da koordinira napore svojih članova ⇒ moguća veza Komponenta 1, propis koji navodi član 11 Zakona o zaštiti od diskriminacije.

Dostignuća # Umrežavanje

- ❖ Pristup predstavnika Kancelarije za Dobro Upravljanje, G. Habit Hajredini - na Evropsku mrežu fokalnih vladinih tačka za LGBT zajednicu.

Preporuke

Osigurati dalju razmenu informacija i iskustava u LGBT relevantne mreže

Kancelarija za Dobro Upravljanje, Savetodavna i Koordinaciona Grupa i NVO treba da obezbede neophodne resurse da učestvuju na sastancima i regionalnim konferencijama, Evropskim i međunarodnim mrežama kao što su Udruženje za jednaka prava LGBTI za Zapadni Balkan i Turska, ILGA, Fokalne Tačke Mreža Evropske Vlade LGBT zajednice i drugi.

Rainbow Međunarodna Mreža Gradova može biti vrlo koristan izvor u pogledu sprovođenja lokalnih politika u oblasti borbe protiv diskriminacije i jednakih prava za LGBT zajednicu.